

Kendi Anlatımlarıyla Engellilerin Sorunları ve Çözüm Önerileri

Dr. Öğr. Üyesi Emel İŞTAR IŞIKLI

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

© Copyright 2018

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademişyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izni alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Yayın Koordinatörü
978-605-81614-9-8	Yasin Dilmen
Kitap Adı	Sayfa ve Kapak Tasarımı
Kendi Anlatımlarıyla Engellilerin Sorunları ve Çözüm Önerileri	Rahime DİLMEN
Editör	Yayıncı Sertifika No
Dr. Öğr. Üyesi Emel İŞTAR IŞIKLI	25465
	Baskı ve Cilt
	Sonçağ Matbaacılık
	DOI
	10.37609/akya.1988

GENEL DAĞITIM
Akademişyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

“...Allah katında en üstün olanınız en muttakî olanınızdır”
(Hucurât, 49/13)

*“Allah sizin sùretlerinize ve servetlerinize bakmaz.
Fakat kalplerinize ve amellerinize bakar.”*
*(Müslim, Birr, 34, III, 1987; İbn Mâce, Zühd, 9, II, 1388;
Ahmed b. Hanbel, II, 285)*

Önsöz

Sosyal politikalar, toplum tüm kesiminin sosyal refah seviyesine ulaşabilmesini hedefleyen eylemler bütünüdür. Sosyal politika kavramını dar ve geniş anlamda olmak üzere iki türde ele almak mümkündür. Dar anlamda sosyal politikalar sadece işçi ve işveren arasındaki ilişkileri ele alırken, geniş anlamda sosyal politikanın kapsamına tüm dezavantajlı gruplar dahil olabilmektedir. Dezavantajlı gruplar olarak ifade edilen gruplar arasına kadınlar, çocuklar, gençler, yaşlılar, eski hükümlüler, engelliler, göçmenler, roman vatandaşlar, bağımlılar, şehit yakını ve gaziler vb. gruplar girmektedir.

Çalışmada dezavantajlı gruplardan “engelliler” ele alınacaktır. Bu bağlamda, çalışmanın ilk kısmında Dünya ve Türkiye’deki engelliler hakkında bilgi verilecek. Daha sonra ise engellilere yönelik olan sosyal politikalarından bahsedilecektir. Çalışmanın ikinci bölümünde ise, engellilerin bizzat kendi ifadelerine yer verilmiştir. Burada Türkiye’nin farklı illerinden ve değişik engellilik türlerine sahip 172 engelli bireyin hayat hikayeleri, sorunları, istek ve çözüm önerileri bulunmaktadır.

Bu kitabın, engellilerin anlaşılması ve sorunlarına çözümler getirilebilmesi için yol gösterici bir kaynak olabileceği düşünülmektedir. Engellilerin doğrudan kendi ifadelerinin verilmesi, biraz da olsa duygularını anlayıp empati yapabilmek içindir.

Bu kitabın en dikkat çekici kısmı olan görüşmelerin yapılmasında destek veren, Türkiye’nin dört bir tarafındaki engellilerin, fikir ve görüşlerinin alınmasında katkıları olan öğrencilerime özverili çalışmalarını için teşekkür ederim. Çalışmalarım sırasında bana her konuda destek olan, benim bugünlere ulaşmamda büyük öneme sahip değerli hocam Hüseyin Tamgüney’e sonsuz teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Ayrıca, kitabın yazılmasında maddi ve manevi her türlü desteği benden esirgemeyen anne ve babama, beni yetiştirdiği yetmezmiş gibi, ilerlemiş yaşına rağmen kitap yazdığım süre boyunca bebeğimle de ilgilenen ve beni dualarından eksik etmeyen canım anneanneme ve her zaman yanımda olan sevgili eşime şükranlarımı sunuyorum. Çalışmanın tüm ilgililere faydalı olması dilekleriyle.

Dr. Öğr. Üyesi Emel İŞTAR IŞIKLI

İçindekiler

Giriş.....	1
------------	---

Birinci Bölüm

Dünyada ve Türkiye’de Engellilik 5

Dünyada Engellilik.....	5
Türkiye’de Engellilik.....	9
Çalışma Hayatında Engelliler.....	13
Engellilere Yönelik Barınma ve Bakım Hizmetleri.....	19
Engellilere Yönelik Eğitim İmkanları.....	31
Engellilere Yönelik Yardım ve İndirimler.....	35
Engellilerin Sosyal Güvenliği.....	37
Engellilerin Erişilebilirliğinin Sağlanması.....	41

İkinci Bölüm

Engellilerle Görüşmeler 43

1. Görüşme: Ortopedik Engelli.....	43
2. Görüşme: Akondroplazi (Cüce) Birey.....	46
3. Görüşme: Ortopedik Engelli.....	47
4. Görüşme: Ortopedik ve Travmatolojik Serebral Palsi.....	49
5. Görüşme: Koah Hastası.....	50
6. Görüşme: Ortopedik Engelli.....	52
7. Görüşme: İnme (Felç) Hastası.....	53
8. Görüşme: İleri Derecede Yanık.....	55
9. Görüşme: Ortopedik Engelli.....	57
10. Görüşme: İşitme Engelli.....	58
11. Görüşme: Görme Engelli.....	60
12. Görüşme: Ortopedik Engelli.....	61
13. Görüşme: Ortopedik Engelli.....	63
14. Görüşme: Görme Engelli.....	65
15. Görüşme: Ortopedik Engelli.....	67

16. Görüşme: Ortopedik Engelli	69
17. Görüşme: Ortopedik Engelli	70
18. Görüşme: Down Sendromu	71
19. Görüşme: Ankilozan Spondilit	74
20. Görüşme: Görme Engelli	76
21. Görüşme: Ortopedik Engelli	77
22. Görüşme: İşitme Engelli.....	80
23. Görüşme: Ortopedik Engelli	82
24. Görüşme: İşitme Engelli.....	84
25. Görüşme: Spastik Felç.....	85
26. Görüşme: İşitime Engelli.....	87
27. Görüşme: İşitme Engelli.....	89
28. Görüşme: Ortopedik Engelli	91
29. Görüşme: Sma Hastası	94
30. Görüşme: Buerger Hastası.....	97
31. Görüşme: İşitme Engelli.....	100
32. Görüşme: Ortopedik Engelli	102
33. Görüşme: İşitme Engelli.....	104
34. Görüşme: Zihinsel Engelli.....	107
35. Görüşme: Görme Engelli	110
36. Görüşme: Ortopedik Engelli	112
37. Görüşme: Ortopedik Engelli	117
38. Görüşme: Spina Bifida Hastası.....	119
39. Görüşme: Ortopedik Engelli	121
40. Görüşme: Ortopedik Engelli	124
41. Görüşme: Epilepsi Hastası.....	126
42. Görüşme: Ortopedik Engel.....	128
43. Görüşme: Spina Bifida Hastası.....	131
44. Görüşme: Cerebral Palsi Hastası.....	135
45. Görüşme: Ortopedik Engelli	136
46. Görüşme: Kas Erimesi Hastası.....	138
47. Görüşme: Ortopedik Engelli	140
48. Görüşme: Kemik Erimesi Hastası.....	142

49. Görüşme: Nörolojik Rahatsızlık (El Titremesi)	146
50. Görüşme: Görme Engelli	150
51. Görüşme: Atipik Otizm	152
52. Görüşme: Ortopedik Engelli	154
53. Görüşme: Kalça Çıkıklığı ve Obsesif Kompulsif Bozukluk	156
54. Görüşme: Ortopedik Engelli	163
55. Görüşme: Ortopedik Engelli	165
56. Görüşme: Ortopedik Engelli	167
57. Görüşme: Goldenhar Sendromu	169
58. Görüşme: Ortopedik Engelli	172
59. Görüşme: Ortopedik Engelli	174
60. Görüşme: Ortopedik Ve Konuşma Engelli	175
61. Görüşme: İşitme Engelli	177
62. Görüşme: Görme Engelli	179
63. Görüşme: Epilepsi Hastası	182
64. Görüşme: Ortopedik Engelli	185
65. Görüşme: Spinocerebellar Dejenerasyon	186
66. Görüşme: Ortopedik Engelli	188
67. Görüşme: Ortopedik Engelli	189
68. Görüşme: Ortopedik Engelli	190
69. Görüşme: Görme Engelli	192
70. Görüşme: Ortopedik Engelli	193
71. Görüşme: Ortopedik Engelli	195
72. Görüşme: Ortopedik Engelli	197
73. Görüşme: Görme Engelli	199
74. Görüşme: Ortopedik Engelli	202
75. Görüşme: Ortopedik Engelli	204
76. Görüşme: Zihinsel Engelli	206
77. Görüşme: Ortopedik Engelli	209
78. Görüşme: Ortopedik Engelli	210
79. Görüşme: Ortopedik Engelli	212
80. Görüşme: Ortopedik Engelli	214
81. Görüşme: İşitme Engelli	216

82. Görüşme: Ortopedik Engelli	218
83. Görüşme: Omurilik Felci	219
84. Görüşme: Ortopedik Engelli	222
85. Görüşme: Ortopedik Engelli	223
86. Görüşme: Spinocerebellar Ataksi	225
87. Görüşme: Ortopedik Engelli	227
88. Görüşme: Ortopedik Engelli	228
89. Görüşme: Ortopedik Engelli	230
90. Görüşme: İşitme Engelli.....	232
91. Görüşme: Ortopedik Engelli	233
92. Görüşme: Görme ve Ortopedik Engelli.....	235
93. Görüşme: Ortopedik Engelli	237
94. Görüşme: Ortopedik Engelli	240
95. Görüşme: Görme Engelli	241
96. Görüşme: Ortopedik Engelli	244
97. Görüşme: Ortopedik Engelli	246
98. Görüşme: Görme Engelli	248
99. Görüşme: İşitme Engelli	252
100. Görüşme: İşitme Engelli	254
101. Görüşme: Ortopedik Engelli	256
102. Görüşme: Sma Hastası	257
103. Görüşme: Görme Engelli	259
104. Görüşme: Görme Engelli	261
105. Görüşme :Ortopedik Engelli	262
106. Görüşme: Ortopedik Engelli	265
107. Görüşme: Ortopedik Engelli	266
108. Görüşme: Ortopedik Engelli	269
109. Görüşme: İşitme Engelli	271
110. Görüşme: Görme Engelli	274
111. Görüşme: İşitme Engelli	275
112. Görüşme: Görme Engelli	277
113. Görüşme: Görme Engelli	279
114. Görüşme: İşitme Engelli.....	282

115. Görüşme: Ortopedik Engelli	284
116. Görüşme: İşitme Engelli	286
117. Görüşme: Ms Hastası	287
118. Görüşme: Down Sendromu	290
119. Görüşme: Ortopedik Engel ve Bilinç Kaybı.....	291
120. Görüşme: Ms Hastası	293
121. Görüşme: İşitme Engelli.....	297
122. Görüşme: İşitme Engelli.....	299
123. Görüşme: Hidrosefali Hastası.....	301
124. Görüşme: Görme Engelli	303
125. Görüşme: Sma Hastası	305
126. Görüşme: Ortopedik Engelli	306
127. Görüşme	309
128. Görüşme: Bipolar Bozukluğu	311
129. Görüşme: Kemik Kanseri	312
130. Görüşme: Ortopedik Engelli	315
131. Görüşme: Ortopedik Engelli	316
132. Görüşme: Ortopedik Engelli	318
133. Görüşme: Hemofili Hastası.....	319
134. Görüşme: Epilepsi ve Görme Engelli	321
135. Görüşme: Ortopedik Engelli	322
136. Görüşme: Ortopedik Engelli	324
137. Görüşme: Ortopedik Engelli	326
138. Görüşme: İnme (Felç) Hastası.....	328
139. Görüşme: Ortopedik ve Konuşma Engelli.....	330
140. Görüşme: İleri Derecede Yanık.....	332
141. Görüşme: İşitme Engelli	335
142. Görüşme: Zihinsel Engelli.....	339
143. Görüşme: Ortopedik Engelli	341
144. Görüşme: Ortopedik Engelli	344
145. Görüşme: Ortopedik Engelli	346
146. Görüşme: Ortopedik Engelli	348
147. Görüşme: Spina Bifida (Omurilik Felci) Hastası	350

148. Görüşme: Ortopedik Engelli	352
149. Görüşme: Ortopedik Engelli	353
150. Görüşme: Ortopedik Engelli	355
151. Görüşme: Ortopedik Engelli	358
152. Görüşme: İşitme Engelli	360
153. Görüşme: Ortopedik Engelli	362
154. Görüşme: İşitme Engelli	364
155. Görüşme: Ortopedik Engelli	366
156. Görüşme: Kas Erimesi	367
157. Görüşme: Otizm Hastası	370
158. Görüşme: Otizm Hastası	372
159. Görüşme: Ortopedik Engelli	374
160. Görüşme: Spina Bifidaya Hastası	375
161. Görüşme: Down Sendromu	378
162. Görüşme: İnme (Felç) Hastası	381
163. Görüşme: Ortopedik Engelli	384
164. Görüşme: Ortopedik Engelli	386
165. Görüşme: Ortopedik Engelli	390
166. Görüşme: Epilepsi Hastası	391
167. Görüşme: Ortopedik Engelli	395
168. Görüşme: Ortopedik Engelli	397
169. Görüşme: Omurilik Felci	398
170. Görüşme: Down Sendromu	401
171. Görüşme: Otizm Hastası	403
172. Görüşme: Serebral Palsi Hastası	406
Sonuç	409
Kaynakça	411

Kaynakça

- AA (2017). <https://aa.com.tr/tr/dunya/dunyada-gorme-engelli-sayisi-115-milyonu-bulabilir/875381>, Erişim: 09.04.2018
- ASPB (2017). *Engelli ve Yaşlı Bireylere İlişkin İstatistikî Bilgiler*, İstatistik Bülteni Nisan 2017, <http://eyh.aile.gov.tr/data/551169ab369dc57100ffbf13/B%C3%BCIten-Nisan2017.pdf>, (Erişim: 09.04.2018).
- BALCI, S. (2013). *Osmanlı Devleti'nde Engelliler ve Engelli Eğitimi - Sağır Dilsiz ve Körler Mektebi*. İstanbul: Libra Yayınevi.
- ÇİMSE-İŞ (2018). *Meslek Hastalıkları ve Silikozis*, <http://www.cimse-is.org.tr/img/dosya/silikozis.pdf>, Erişim: 11.04.2018.
- ERSÖZ, H. Y. (2011). *Sosyal Politikada Yerelleşme*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2010-99.
- ESHİD (2011). *2011 İzleme Raporu*, <http://www.esithaklar.org/wp-content/uploads/2012/06/ESHID-EngelliRaporu2011.pdf>, Erişim: 13.04.2018.
- EYH (2014). Engelli Bireylere İlişkin İstatistikî Bilgiler, http://eyh.aile.gov.tr/data/545886b5369dc3281c69af4f/istatistik_ekim_2014.pdf, Erişim: 13.04.2018.
- EUROSTAT (2011). http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Disability_statistics_-_labour_market_access., Erişim: 07.04.2018).
- EUROSTAT (2013). http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Disability_statistics_-_financial_situation, Erişim: 07.04.2018.
- EYH (2018). <https://eyh.aile.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/engelli-ayligi-2022-sayili-kanun-kapsaminda>, Erişim: 11.04.2018.
- GİB (2017). *Özürlüler İçin Vergi Rehberi*, <http://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/yayinlar/engellilerrehberi2017.pdf>, Erişim: 11.04.2018.
- İBB (2018). <http://www.ibb.gov.tr/sites/SaglikVeSosyalHizmetler/evdesaglik/Pages/H%C4%B0ZMETLER%C4%B0M%C4%B0Z.aspx>, Erişim: 12.04.2018.

- İŞKUR (2017). <http://www.iskur.gov.tr/Haberler/TabId/495/ArtMID/1322/ArticleID/804/%C4%B0C5%9EKUR-Engelli-Hibe-Deste%C4%9Fi-ile-Kendi-%C4%B0C5%9Fin-Patronu-Hayallerinin-Kahraman%C4%B1-Ol.aspx>, Erişim: 11.04.2018.
- KÜÇÜKALİ, A. (2014). Engellilere Uygulanan Sosyal Politikaların Değerlendirilmesi: Atatürk Üniversitesi Örneği, *Kırkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.4, S. 1, 59-86.
- MİLLİYET (16.04.2012). Osmanlı'nın 'Delî' Süvarileri, <http://www.milliyet.com.tr/-magazin-1528574/>, Erişim: 13.04.2018.
- ÖZGÖKÇELER, S. (2015). Engellilere Yönelik Sosyal Politikalar. *Sosyal Politika*, 6. Bs. (Ed. A. TOKOL ve Y. ALPER). Bursa: Dora Basım-Yayın, ss. 336-364.
- RESMÎ GAZETE (2009). <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm>, Erişim: 08. 08. 2018.
- SGK (2018). <http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/malulluk>, Erişim: 11.04.2018.
- ŞEN, M. (2017). Çalışma Yaşamında Engelliler. Çalışma Yaşamında Özel Gruplar. (Ed. S. DURSUN ve S. AYTAÇ). Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, ss. 211-276.
- TİKA (2016). http://www.tika.gov.tr/upload/2016/Prestij%20Eserler/Afrika_Turkce.pdf. Erişim: 09.04.2018.
- TOHAD (2017). *Engelli Bireylere Yönelik Fiziksel – Cinsel Şiddet İstismar ve Kötü Muamele Olayları İzleme Raporu 2016*. Ankara: Hermes Ofset.
- TÜİK (2011). Haber Bülteni 7 Nisan 2011. Özürlülerin Sorun ve Beklentileri Araştırması 2010
- TÜİK (2015). Haber Bülteni Sayı: 18617 6 Temmuz 2015, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18617>, (Erişim: 09.04.2018).
- WHO (2011). Dünya Engellilik Raporu. <http://eyh.aile.gov.tr/data/5480490c369dc57170df34bd/Dunya%20Engellilik%20Raporu%20Yoneticisi%20Ozeti.pdf>, Erişim: 09.04.2018.
- YILMAZ, V. (2016). Tarihsel Gelişimi ve Güncel İkilimleriyle Türkiye'de Engellilik ve Sosyal Politikalar. *Dezavantajlı Gruplar ve Sosyal Politika*, 2. Bs. (Der. B. ALTUNTAŞ), Ankara: Nobel Yayıncılık, ss. 57-77.